

Na vele decennia ontdekt, de muziek van Jacques Loussier

Ter voorbereiding van de tentoonstelling Nederlandstalige zeezenders, in 1994 gehouden in het Omroepmuseum te Hilversum, samengesteld door Arno Weltens en mijzelf, kwam het idee om ook een boek uit te brengen. Dit gebeurde in samenwerking met Robert Briel, destijds eindredacteur van het Veronicablade en studenten van de opleiding Journalistiek van de Universiteit Utrecht. Daarvoor werd een aantal gastcolleges door mij gegeven waarin de doorsnee van de geschiedenis werd verteld en de studenten de opdracht kregen een aantal interviews te doen met hen die tot en met augustus 1974 bij de zeezenders op de een of andere manier actief betrokken waren geweest.

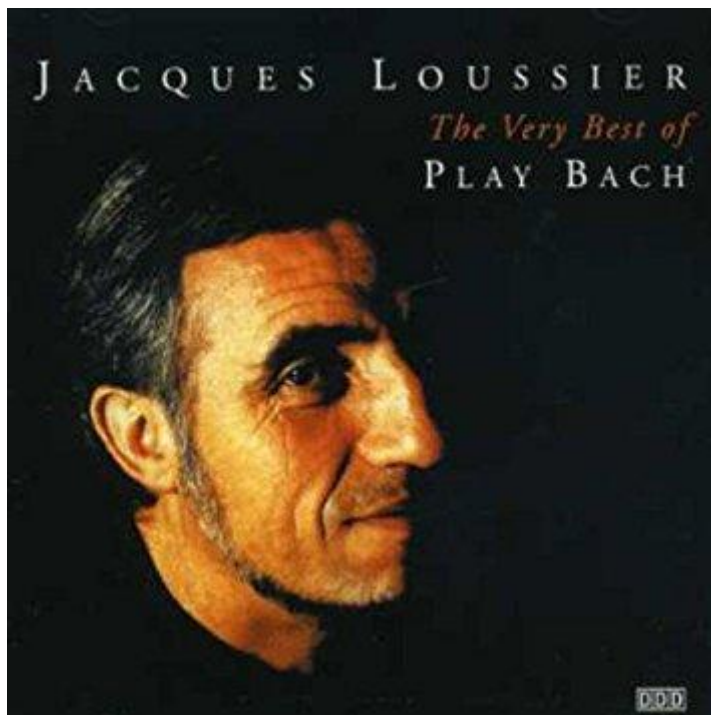
Met een aantal van de studenten, dat de colleges volgde, werd vervolgens ingezet om een overzicht te maken van de toen te vinden muziekjes, die waren gebruikt voor het maken van jingles, productiewerk en gebruik voor tunes van programmamakers. Ook een aantal andere indelingen werd daarbij toegevoegd. Het werd het begin van wat, anno heden, een uitgebreide zeezender discografie kan worden genoemd en te vinden is op www.soundscape.info. De aanzet werd dus gemaakt in 1993 en gepubliceerd in 1994 in het boek 'De stemmen van de Noordzee'. We zijn inmiddels een kwart eeuw verder en nog steeds worden er nieuwe aanvullingen gezocht waarbij het trio Henk Verhaag, Martin van der Ven en Hans Knot de drie drijfveren zijn, met begeleiding van personen die vaak uit onverwachte hoek komen met een fragment om te ontdekken wat er voor muziek werd gebruikt destijds.

Soms komt het voor dat er een vondst voorbij komt waar men nooit eerder van gehoord heeft en de nieuwsgierigheid om de hoek komt meer te komen te weten betreffende de uitvoerenden. Het overkwam me met de muziek van Jacques Loussier en zijn muzikale vrienden. Er was eerst een deuntje dat niet was te plaatsen en nadat de oplossing

was gevonden vertrouwde ik de volgende tekst aan de zeezender discografie toe:

'Dit instrumentale nummer is er een waar liefst 44 jaar lang naar is gezocht, zonder dat bekend was wie de uitvoerende was (of waren). Maar nu, eind 2016 weten we het. Het nummer werd gecomponeerd door de in 1934 geboren Fransman Jacques Loussier en in 1968 verkozen tot themanummer van de Duitse film Engelchen. Oder die Jungfrau Von Bamberg.

In de film, geproduceerd door de Nederlander Rob Houwer, gaat de 19-jarige Engelchen op reis naar München met als reden dat ze nog steeds niet de liefde heeft gevonden. Het nummer werd in de jaren zeventig, naast 'Walk Don't Run '64' door Tony Berk gebruikt als tune voor het programma 'Berk in uitvoering' op Radio Noordzee. In de maand juni 2016 was het Tony Berk die toegaf het zelf al die jaren niet meer te herinneren welk instrumentaal nummer op een cart was gezet. Later dat jaar kwam, na de decennia lange zoektocht, de oplossing via Henk Verhaag: "Zoals ik wellicht wel eens gezegd heb, bezoek ik regelmatig enkele sites met instrumentale muziek en dan kom je wel eens wat tegen. Het was nogal een kick toen ik 'Engelchen' vond. Tony Berk reageerde met: "Wat een held, nu heb ik het eindelijk ook weer!" Het nummer kwam ooit uit op het Cornet Label nummer 3059.

Het brengt mij vervolgens bij een bewerking van een klassiek werk dat via Radio City werd gebruikt en de naam van Loussier andermaal voorbij kwam dat ik meer over deze Fransman wenste te weten. Loussier begon pianolessen te nemen op tienjarige leeftijd, in Angers, en na drie maanden trof hij zijn eerste J. S. Bach - het kleine G-minor Prelude - aan. Het was een stuk waar hij verliefd op werd, zei hij, en speelde het op 'tientallen honderden keren', soms een nootje toevoegen, een ander missen en zo de geest van de muziek een beetje te kunnen veranderen.

Hij ontwikkelde zich snel en op een bepaald moment werd hij naar Parijs gestuurd om een van de grootste Franse pianisten, Yves Nat, te ontmoeten. Dit had tot gevolg dat Loussier om de drie maanden naar Parijs ging om de muziek te spelen die Nat wilde horen en om advies te krijgen en vervolgens drie maanden later weer een ander programma voor te spelen.

Hij begon zelf ook muziek te componeren terwijl hij studeerde aan het Conservatoire National Musique en verhuisde op zijn zestiende definitief naar Parijs, voor de opleiding onder professor Yves Nat.

Na zes jaar studie vertrok hij op wereldreis, waar hij geluiden uit het Midden-Oosten, Latijns-Amerika en Cuba tot zich nam.

In 1959 richtte hij het Jacques Loussier Trio op met snaarbassist Pierre Michelot, die eerder met Django Reinhardt en het Quintette du Hot Club de France speelde, en percussionist Christian Garros. Ze gebruikten Bach's composities als basis voor jazzimprovisatie en hadden veel live optredens, tournees, concerten en een groot aantal opnames. Oorspronkelijk werd het trio opgenomen voor Decca Records, maar in 1973 veranderde het naar Philips/Phonogram. Het trio verkocht in 15 jaar tijd meer dan zes miljoen albums. Hun beroemdste opname is: 'Air on the G String', dat meer dan 35 jaar gebruikt werd voor de Hamlet sigarenadvertenties in het Verenigd Koninkrijk.

Loussier componeerde vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw meer dan 67 soundtracks, gemaakt voor films, televisiefilms en televisieseries. Het ging onder meer om de partituren van de films *The Killing Game* (1967), *Dark of the Sun* (1968) en *Monique* (1970), de tune voor de populaire Franse tv-serie *Thierry La Fronde* uit de jaren zestig, en de originele herkenningmuziek voor *La 3e Chaîne*, de voorganger van het televisiestation France 3.

In 1978 besloot het trio als zodanig te stoppen en richtte Loussier in de Provence zijn eigen opnamestudio, Studio Miraval, op, waar hij werkte aan composities voor akoestische en elektrische instrumenten. Ook werkte hij samen met musici als Pink Floyd, Elton John, Sting en Yes. Delen van Pink Floyd's album *The Wall* werden opgenomen in zijn studio.

In 1985 (300 jaar na de geboorte van Bach) hervormde Loussier het Jacques Loussier Trio met twee nieuwe partners, percussionist André Arpino en contrabassist Vincent Charbonnier. De bassist Benoit Dunoyer De Segonzac trad ook op in het trio en verving Charbonnier (waarvan de linkerhand na een beroerte was aangetast, waardoor hij de bas niet meer kon bespelen).

Ook in deze eeuw verscheen nog nieuw cd werk van het trio. Maar er gebeurde meer want in april 2002, diende Loussier een eis van \$10 miljoen in tijdens een proces tegen rapper Eminem en The Marshall Mathers LP uitvoerende producent Dr. Dre. Loussier beweerde dat de beat voor de track 'Kill You' werd gestolen uit zijn compositie 'Pulsion'. Hij eiste dat alle verkoop van het album zou worden stopgezet en alle resterende exemplaren vernietigd. De zaak werd uiteindelijk buitengerechtelijk beslecht.

Duikend in de krantenarchieven blijkt dat de NCRV in mei 1965 een tweeluik rond het toenmalige trio heeft uitgezonden waarin opnamen werden vertoond die op het platteland in Engeland waren geschoten. Loussier voelde zich destijds een uitgesproken Buitenmens: "Als ik geen musicus was, zou ik helemaal apart wonen, ergens ver weg te midden van de natuur". Jacques was volop in beweging, speelde uitstekend tennis, had een vliegbrevet, hij roeide in zijn jeugd fanatiek en deed aan schijfschieten, skiën en onderwater vissen. Hij woonde in die tijd met zijn vrouw, vier kinderen en zijn hond in Poigny la Forat, vlakbij Fontainebleau, in een buitenhuis dat onmiddellijk aan het bos grensde. Hij had daar zo zijn reden voor: "Ik haat steden en voor 200 procent leven is mijn lijfspreuk. Die afschuwelijke steden! Ik haat ze. Er wordt je daar gewoon een manier van leven opgedrongen en waar blijft dan de normale menselijke vrijheid?"

En die vrijheid verkoos hij dan ook door diverse werken van Bach een eigen jasje te geven. Op zoek gaande naar de muziek van het trio van Jacques Loussier leverde binnen een tweetal weken vijf prachtige cd's op die als juweeltjes veelvuldig worden gedraaid.

Hans Knot 2018.

Bronvermelding

GPD archief 1965

Wikipedia

Tijdschrift Arcadia no. 36, Colombia,